hållningen på avdelningarna blivit sämre, eftersom avdelningarna fått fler anställda.

– De flesta är upptagna med att göra sina egna saker. Man arbetar inte så tätt samman.

Läkarunderskottet som uppstod 1981 åtgärdades efter hand av större intag på läkarutbildningen. Dessutom har överläkare efter 1996 inte kunnat räkna med jourfria tjänster, såsom tidigare. Detta är enligt danska läkarföreningen dock en anpassning till krav från befolkningen om att behandlas av specialister även nattetid.

Den EG-dom som nyligen klargjorde att läkare i beredskap på sjukhus skall kompenseras fullt ut får ingen betydelse i Danmark, åtminstone inte för yngre läkare. Redan 1995 kom en regel som ger dem full ersättning för den typen av arbete.

– Det ger oss förstås mer ledighet, och var ett förslag från arbetsgivarna. De ansåg att ersättningssystemet blev enklare, säger Kim Holck.

Hur det blir för överläkare är oklart, då deras jourtid idag beräknas efter effektiv arbetstid. •

Även svensk lagstiftning ska anpassas till EUs arbetstidsdirektiv. Just nu arbetar Näringsdepartementet med en proposition som väntas vara klar i mitten av mars. Regeringen räknar med att en lagändring kan träda i kraft redan den första juli. •

Yngre läkare vill ändra oflexibelt schema

Arbetsschemat i Danmark är idag ofta uppbyggt enligt en förutbestämd mall, en »rulleplan«, som innebär att man lång tid i förväg vet ganska precis hur man ska arbeta. Det infördes enligt Kim Holck för att ge en rättvisare arbetsfördelning, och för att få alla jourer täckta. Det upplevs dock som oflexibelt, och föreningen för yngre läkare vill införa scheman som tar mer hänsyn till individen och behovet av utbildning.

På ortopeden på Amager innebär schemat att yngre läkare ofta har ledigt tre fyra dagar efter en jour.

– Det försämrar kontinuiteten på avdelningen och man får inte alltid reda på vad som händer de patienter man lagt in, berättar Henrik Reinhard, AT-läkare.

Han har just varit ledig i tre dagar efter en nattjour.

– Efter jour mister man rytmen i sömnen, och därför tror jag att det på lång sikt är bra att inte ha så många jourer. Men jag är ung, har ingen familj och skulle gärna vilja arbeta mer än vad jag gör. Tyvärr får jag inte det, säger han.

AT-läkaren Henrik Reinhard vill arbeta mer, men får inte.

Förklaringen är att arbetsgivarna i Köpenhamnsområdet inte anser sig ha råd med övertidsarbete. •

Problem att arbetstidsregler inte följs

Företrädare för de danska under- och överläkarföreningarna har olika erfarenheter av hur väl arbetstidsreglerna efterlevs. Jesper Poulsen, ordförande i Danska läkarföreningen och överläkare, menar att det är svårt att finna överläkare som arbetar mer än vad viloreglerna tillåter. Lisbeth Linz, ordförande för yngre läkares förhandlingskommitté, är mer bekymrad.

– Det är ett stort problem att arbetsgivare inte följer arbetstidsreglerna. Har man beslutat om bra och sunda regler, så borde dispensering från dessa bara ges under extraordinära förhållanden. Så är det inte idag, påpekar hon.

En undersökning visar exempelvis att yngre läkare arbetar i genomsnitt 43 timmar per vecka, inte 37. Och regeln om jour på sjukhuset högst var sjätte dygn bryts ofta, hävdar hon.

Hur ser de på konsekvenserna av reformen från 1981 på utbildningen?

– Ingen har bevisat att man inte kan utbilda läkare på ordinarie arbetstid, säger Jesper Poulsen.

Lisbeth Linz håller med, men anser att mycket mer borde göras för att förbättra utbildningen.

– Att blivande kirurger använder flera timmar per dag på att ta blodprov, ge intravenös medicin och andra rutinuppgifter är bara några exempel på att man inte utnyttjar utbildningsmöjligheterna optimalt, säger hon.

Ingen av dem tror att det idag vore möjligt att arbeta efter de gamla reglerna.

– Behandlingsförloppen är kortare och allt är mer intensivt. Därför har jag svårt att föreställa mig att man före 1981 hade kunnat klara av att arbeta så länge med dagens tempo, säger Jesper Poulsen.

– Vi har fler kvinnliga läkare idag som vill ha familj och ett stimulerande arbete. Det skulle knappast gå med de gamla reglerna, säger Lisbeth Lintz. •

Samtliga texter: **Björn Ramel**
frilansjournalist
Foto: **Gisela Svedberg**